

Στην αυλή της Γης

Η σελίδα αυτή ετοιμάζεται από το Κέντρο Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Για το φύλλο αυτό συνεργάστηκαν η Ξένια Ι. Λοϊζίδου, πολιτικός μηχανικός/ακτομηχανικός, ο Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης, κημικός μηχανικός/μηχανικός περιβάλλοντος, και η Κυριακή Δημητρίου, υπεύθυνη προγραμμάτων της ΑΚΤΗΣ, συντονίστρια του προγράμματος εργασιακής εμπειρίας APFONAYTHS, που υλοποιείται με τη συνεργασία της ΑΚΤΗΣ και της EuroLife. Για τις απόψεις/σχόλια/εισηγήσεις σας στο akti@akti.org.cy, www.akti.org.cy

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αδριατική και το Ιόνιο Παράδειγμα δομής, στόχων, δράσης

Ολοκληρώθηκε η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου. Μια πολύ ενδιαφέρουσα Στρατηγική, με ξεκάθαρη δομή, διαπιστώσεις που στηρίζονται σε δεδομένα, ποσοτικούς, εξαρτημένους στόχους και ένα περιεκτικό πρόγραμμα δράσεων με καινοτόμες εισηγήσεις, παραδείγματα, χρονοδιαγράμματα και πρόγραμμα παρακολούθησης τόσο της υλοποίησης όσο και της ποιότητας των δράσεων, μαζί και εκτίμηση των επιπτώσεων από κάθε δράση. Πιστεύω ότι μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα. Έχουμε άμεση ανάγκη από στρατηγικές σύγχρονες, όχι ευχολόγια. Γι' αυτό σήμερα θα παρουσιάσω εδώ κάποια σημαντικά στοιχεία αυτού του εγγράφου, που θα αποτελέσει τα επόμενα χρόνια τη βάση για την ανάπτυξη της τόσο σημαντικής αυτής περιοχής.

Της Ξένιας Ι. Λοϊζίδου

Τόσο για τη Στρατηγική, όσο και για το Πρόγραμμα Δράσεων ακολουθήθηκε η διαδικασία "από κάτω προς τα πάνω", με έντονο χαρακτηριστικό την ενεργό συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων στη συνδιαμόρφωση του προγραμματικού αυτού κειμένου δράσης. Μια συμμετοχή που από την αρχή κρίθηκε ως "εκ των ων ουκ άνευ", γι' αυτό και δόθηκε η αναγκαία υποστήριξη. Συνήθως στην Κύπρο, η συμμετοχή εξαντλείται σε επίπεδο διαβουλεύσεων, όπου καλείται ο ιδιωτικός τομέας και οι ΜΚΟ να επενδύσουν χρόνο και εξειδίκευση για τη μελέτη και την κατάθεση εισηγήσεων σε έγγραφα που έχουν ήδη ετοιμαστεί και σχεδόν αποφασιστεί από τα αρμόδια τμήματα του Δημοσίου, χωρίς να παρέχεται σε αυτούς οποιαδήποτε υποστήριξη και χωρίς να υπάρχει ουσιαστική και δομημένη συμμετοχική διαδικασία. Ιδού λοιπόν μια διαφοροποίηση που πραγματώνει αυτό που λέμε "κοινωνία των πολιτών" και "ενεργό συμμετοχή".

Καθορίστηκαν τέσσερις σημαντικοί αναπτυξιακοί πυλώνες:

1. Γαλάζια ανάπτυξη, που περιλαμβάνει τις γαλάζιες τεχνολογίες, την αλιεία και την ιχθυοκαλλιέργεια και τη ναυτιλία. Θέτει ως στόχο την καινοτόμο ανάπτυξη στους τομείς αυτούς, έτσι ώστε να επιτευχθεί αειφορία και μέσα από αυτή να δημιουργηθούν γαλάζιες θέσεις εργασίας.

2. Η προσβασιμότητα και η σύνδεση των χωρών και των περιοχών της Αδριατικής και του Ιονίου. Οι θαλάσσιες και χερσαίες συγκοινωνίες και τα ενεργειακά δίκτυα έχουν δεσπόζουσα θέση σε αυτό των πυλώνων.

3. Περιβαλλοντική ποιότητα. Το θαλάσσιο περιβάλλον και η διακρατική συνεργασία για την προστασία της βιοποικιλότητας και των ενδιαιτημάτων τίθενται ως άξονες πρωταρχικής σημασίας. Εδώ, στα παραδείγματα/εισηγήσεις αναφέρεται και το πρόγραμμα MARLISCO για τα σκουπίδια της θάλασσας, στο οποίο συμμετέχουμε ως βασικοί εταίροι, ως τη βάση πάνω στην οποία μπορεί να αναπτυχθεί η συμμετοχή και η κοινή δράση για βελτίωση του θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος.

4. Αειφόρος τουρισμός. Η διαφοροποίηση του

τουριστικού προϊόντος και των υπηρεσιών καθώς και η καινοτομία και η ποιότητα για την αειφόρο και υπεύθυνη διαχείριση του τουρισμού τίθενται ως οι βασικοί άξονες αυτού του πυλώνα της στρατηγικής. Καλούνται τα εμπλεκόμενα κράτη να αναπτύξουν τουριστική κατεύθυνση "αριστείας", αναδεικνύοντας τα ιδιαίτερα, τοπικά χαρακτηριστικά των χωρών της Αδριατικής και του Ιονίου. Νέα προϊόντα, νέα ενδιαφέροντα, συνεργασίες και συνέργιες προωθούνται. Η έρευνα στην τουριστική βιομηχανία, η ποιότητα στην τουριστική εμπειρία. Μείωση της εποχικότητας. Διευκόλυνση της πρόσβασης του ιδιωτικού τομέα στις χρηματοδοτήσεις και υποστήριξη των start-ups.

Ως οριζόντιες δράσεις/άξονες, που αφορούν και τους τέσσερις πυλώνες καταγράφονται η έρευνα και η καινοτομία, η ανάπτυξη των μικρομε-

σαίων επιχειρήσεων, η στενότερη και αποτελεσματικότερη συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, η εκπαίδευση και η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, η ανάπτυξη σύγχρονων δεξιοτήτων.

Το Πρόγραμμα Δράσης που περιγράφω έχει δημοσιευθεί στις 17 Ιουνίου ως έγγραφο της ομάδας εργασίας. Αναμένεται η υιοθέτησή του από τα εμπλεκόμενα κράτη και η έναρξη της υλοποίησής του. Ελπίζω να καταφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση να "ξεμπλοκάρει" από τη γραφειοκρατία που πνίγει τις καλές προσπάθειες, να ελαφρύνει το σύστημα από τις υπερ-κανονιστικές αγκυλώσεις και να δώσει την έμφαση στη δράση, στην υλοποίηση, στο αποτέλεσμα. Εμείς κρατάμε το "φρέσκο" αυτής της προσέγγισης, με την ευχή να τη μιμηθούμε στη νήσο.

ΜΙΚΡΕΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

...στους ψαρότοπους των Λειψών

Οι Λειψοί είναι ένα μικρό νησί της Ελλάδας με 750 κατοίκους, οι οποίοι παραδοσιακά ασχολούνταν κυρίως με την παραγωγή αλιείας. Τα τελευταία όμως χρόνια έχει δημιουργηθεί μια εμπόλεμη κατάσταση μεταξύ των ψαράδων και των θαλάσσιων θηλαστικών. Αιτία η μείωση των ιχθυοαποθεμάτων. Τα θηλαστικά της περιοχής, κυρίως δελφίνια, χελώνες και φώκιες, είναι είδη που κινδυνεύουν. Δεν βρίσκουν αρκετή τροφή στη θάλασσα, γι' αυτό συχνά επιτίθενται στα δίκτυα των ψαράδων όπου παγιδεύονται τα ψάρια, η φυσική τους τροφή. Με αποτέλεσμα και να καταστρέφουν τα δίκτυα, αλλά και να παγιδεύονται μέσα σε αυτά. Ο Οργανισμός Αρχιπέλαγος έχει ξεκινήσει εδώ και μερικούς μήνες μια προσπάθεια να προωθήσει στην περιοχή τη δημιουργία θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, όπου θα μπορούν τα ψάρια να αναπαράγονται και να τροφοδοτούνται έτσι οι άδαιοι πλέον ψαρότοποι

της ευρύτερης περιοχής. Το Αρχιπέλαγος δημιουργεί ομάδες επιστημόνων μαζί με τους ψαράδες των Λειψών, στοχεύοντας σε μια προστασία της προστατευόμενης θαλάσσιας περιοχής από τους ίδιους τους ψαράδες! Ταυτόχρονα, μέσα από εκστρατεία crowdfunding προσπαθεί να εξασφαλίσει πόρους για να προμηθεύσει τους ψαράδες με αλιευτικά εργαλεία που θα προωθούν την αειφόρο αλιεία, όπως δίκτυα με μεγαλύτερα ανοίγματα, που θα αφήνουν τα μικρά ψάρια ελεύθερα και δεν θα παγιδεύουν τα θηλαστικά. Όπως λέγεται, "να αφήσουμε τον γόνο να γίνει γονιός"! Το πρόγραμμα πάει καλά και οι ψαράδες των Λειψών συμμετέχουν ενθουσιασμένα, αφού βλέπουν ότι αυτή είναι η μόνη λύση στο πρόβλημα και σίγουρα η "μάχη" με τα θαλάσσια θηλαστικά αφήνει ψάρια και ανθρώπους χαμένους! Καλά παραδείγματα προς μίμηση.

ΖΩ!

...σε έναν τόπο που φτιάχνει τεχνητούς υφάλους!

Την περασμένη Κυριακή έγινε το πρώτο βήμα για την κατασκευή ενός ακόμα θαλάσσιου ύφαλου γύρω από την Κύπρο. Έγινε η πόντιση του σκάφους Laboe για ανοιχτά της ακτής της Γεροσκήπου. Οι τεχνητοί ύφαλοι μιμούνται τη φύση, δεν βιαιοπραγούν επί αυτής όπως οι περισσότερες ανθρωπίνες επεμβάσεις. Πολλή δουλειά μένει να γίνει, για να λειτουργήσει σωστά και πλήρως αυτός ο ύφαλος και η θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή: κι άλλες κατασκευές πρέπει να προστεθούν και κυρίως ένα συμμετοχικό διαχειριστικό σχέδιο. Σε όλη την Ευρώπη, οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές, με την ταυτόχρονη υιοθέτηση πολλών άλλων μέτρων και εργαλείων που στοχεύουν στην αειφόρο αλιεία, μέσα από ολοκληρωμένα διαχειριστικά σχέδια, θεωρούνται ως η καλύτερη λύση για την αντιμετώπιση της δραματικής μείωσης των ιχθυοαποθεμάτων. Χρειάζεται η συμμετοχή και η ενεργός συνεργασία όλων για να μπορέσει το μέτρο αυτό να αποδώσει. Εμείς ευχόμαστε, οι ύφαλοι που αυτό τον καιρό δημιουργούνται από το τμήμα Αλιείας, να ολοκληρωθούν γρήγορα για να μπορέσουν να εκπληρώσουν τους πολλαπλούς στόχους τους: ενίσχυση των ιχθυοαποθεμάτων και της θαλάσσιας ζωής, και ταυτόχρονα προώθηση του καταδυτικού τουρισμού, της θαλάσσιας έρευνας και της εκπαίδευσης.

